

Sakarja 14:6-9
Johannes åpenbaring 21:22-27
Johannes 3:16-21

Preken over Johannes 3:16-21, "For så har Gud elsket verden"

12. mai 2024 (DELK Østfold, Normisjonshuset Glenne, Halden)
Av Sverre Nilsen, Halden

Med dagens tekst så er vi i dag midt i kjernen av kristendommen. Teksten startet med det kjente og kjære verset Johannes 3:16, som så mange kan utenat. Verset som i en sum forklarer evangeliet og bibelens budskap for oss. Det kalles jo nettopp for "den lille Bibel".

Bakgrunnen for Johannes 3:16 og dagens tekst er Nikodemus sin samtale med Jesus. Nikodemus var medlem av jødernes høye råd og han var en skriftlærd fariseer. Når vi i dag hører ordene "skriftlærd" og "fariseer", så forbinder vi det nærmest utelukkende med noe negativt. Men vi må huske på at Nikodemus nok var en høyt aktet mann. Som rådsherre hadde han høy status blant folket. Han hadde både religiøs og politisk autoritet og innflytelse.

På Jesu tid var det påkrevd at jødiske menn lærte seg de fem mosebøkene utenat. Men for de som skulle ble fariseere så var kravet enda mer omfattende. De måtte lære seg hele GT utenat! Det sier ikke rent lite om hvor godt Nikodemus må ha kjent skriftene. Med slik kunnskap var han naturlig nok også lærer for andre. Jesus karakteriserer ham nettopp som lærer i Israel. På grunn av sin posisjon, sin store kunnskap og moralske livsførsel, så kunne Nikodemus nyte stor tillit hos jødefolket. Folk så nok opp til Nikodemus.

Men, at man har pugget, og kan noe på rams behøver ikke å bety at man forstår det man har lest. På lignende måte kan man ha en teoretisk kjennskap til evangeliet. Mange har nok det, men uten at man virkelig har grepet budskapet. Da blir evangeliet bare tørr teori. Men for den som tar budskapet til hjertet så blir evangeliet om Jesus en kraft til liv og frelse.

I Johannes kapittel én får vi vite at en gruppe fariseere var utsendt for å spørre ut, og finne ut, hvem døperen Johannes egentlig var. Om Nikodemus var med ut til Jordanelven og observerte Johannes det vet vi ikke, men han hadde helt sikker fått vite hva som hadde blitt sagt der ute. Og Johannes hadde gitt tydelig uttrykk for han ikke var Messias. Men Johannes hadde også sagt at Messias var kommet!

Jeg kan se for meg at det var mye prat og diskusjoner i rådet og blant fariseerene i tiden da Johannes døperen stod frem, og da Jesus startet sitt offentlige virke. Det blir mest jo spekulasjoner, men jeg synes allikevel det er litt interessant å grunne litt på hvilke tanker Nikodemus kanskje tenkte om alt sammen.

Med dette som bakteppe så oppsøker denne høyt aktede og skolerte fariseeren Jesus om natten. Han møter Jesus med en anerkjennelse. "Rabbi, vi vet at du er en lærer kommet fra Gud, for ingen kan gjøre disse tegnene som du gjør, uten at Gud er med ham", sier Nikodemus.

Dagen er over, det er sent, det er mørkt. Som menneske er det ikke usannsynlig at Jesus var sliten etter en lang dag i det hete klimaet. "Det er fint at du vil komme til meg Nikodemus. Men, la oss ta

det i morgen. Det er sent nå. Kan du ikke heller komme en tur i morgen tidlig. Da er vi kanskje mer opplagte begge to." "Det passer bedre i morgen", kunne Jesus ha svart. Og det ville jo ha vært en forståelig reaksjon.

Men sånn er ikke Jesus. Han skyver ingen ifra seg og utsetter ikke. På samme måte tar Han imot deg når du kommer til Ham også. Han sier ikke: "Kan ikke du heller komme igjen en annen gang". Heller ikke sier Han: "Åh, er det deg igjen". Han viser heller ingen bort ved å si: "du kan komme til meg, men det er bare noen ting du må rydde opp i og få i orden først".

Nei, Jesus tar i mot alle dem som kommer til Ham. Han tar imot deg med åpne armer.

Om det er dag eller natt, om det er morgen eller kveld, eller om du så kommer for titusende gang, så vil Jesus legge sine utstrakte armer rundt deg og ta deg tett intill seg.

"...**Og den som kommer til meg, vil jeg slett ikke støte ut**", sier Jesus i Johannes 6:37.

Jesus tar imot Nikodemus og Han svarer ham med å si: "uten at en blir født på ny, kan han ikke se Guds rike".

Den lærde farriseeren undrer seg over dette svaret, og han skjønner ikke hvordan et menneske skal kunne bli født på nytt. "Kan et gammelt menneske komme inn i sin mors liv å bli født for annen gang?", spør han. Jesus svarer Nikodemus og lærer ham om den nye fødsel.

Det greske ordet som i denne sammenhengen er oversatt til "ny" kan også bety "ovenfra". Og når Jesus lærer Nikodemus om dette så forstår vi at dette er en virkning av den Hellige Ånd. Det er ikke noe et menneske gjør selv, man gjenføder ikke seg selv. Det er Gud som gjør dette med oss. Det er Han som gjenføder oss ved sitt Ord og sin Ånd.

Når Nikodemus så spør hvordan dette kan skje så forkynner Jesus for ham at han må tro på det himmelske og livgivende budskapet om Menneskesønnen.

Han forklarer videre og henviser til fortellingen om kobberslangen.

Det er en historie som vi finner i 4. Mosebok kapittel 21. Fortellingen er kort så vi tar oss tid til å lese den.

4. Mosebok 21:4-9:

Så brøt de opp fra fjellet Hor og tok veien til Rødehavet for å dra utenom Edoms land. Men på veien ble folket utålmodig. De talte mot Gud og mot Moses og sa: Hvorfor har dere ført oss opp fra Egypt, så vi må dø her i ørkenen? For her er verken brød eller vann, og vi er inderlig lei av denne usle maten! Da sendte Herren serafslanger inn blant folket. De bet folket, og mye folk av Israel døde. Så kom folket til Moses og sa: Vi har syndet, fordi vi har talt mot Herren og mot deg. Be til Herren at han vil ta slangene bort fra oss! Og Moses ba for folket. Da sa Herren til Moses: Lag deg en serafslange og sett den på en merkestang. Så skal hver den som er bitt og ser på den, få leve. Så laget Moses en kobberslange og satte den på en merkestang. Og når en slange hadde bitt noen, og han så på kobberslangen, ble han i live.

Israelsfolket knurret mot Moses og Gud. "Hvorfor har dere ført oss ut av Egypt, bare så vi må dø? Og den usle maten er vi så inderlig lei av!", klaget de. Da sendte Gud slanger inn i leiren. Slangenes bitt var giftige og det fantes ikke motgift. Alle som ble bitt ble syke og døde.

Folket skjønnte at de de hadde syndet mot Gud og de ba Moses om å gå i forbønn for seg. Den hellige Gud kunne ikke se bort fra synden, men Gud er også en nådig Gud. Så Moses fikk til svar at han skulle lage en kobberslange og sette den opp på en stang. Så skulle de som hadde blitt bitt se på denne opphøyde kobberslangen. Da ville man bli helbredet, og man ville unngå å dø.

Mange ville nok si at det høres merkelig ut, at man skal bli frisk av å se på en kobberstatue. På lignende vis er det med budskapet om Jesu død på korset. For den som tror så finnes det ikke noe vi akter høyere en ordet om korset. Men den vantro anser det samme budskapet å være patetisk. For ordet om korset er dårskap for den som går fortapt (1. korinterbrev 1:18).

For å slippe unna pinen og døden som disse giftige slangebittene førte til så måtte isrealittene tro på Guds løfte og de måtte snu seg til, ja, skal vi si: "de måtte vende om" og feste blikket på dette symbolet for å bli reddet fra den sikre død. Ja, for å bli frelst.

Har dere lagt merke til at et vanlig symbol for apotek og medisin er en slange som bukter seg rundt en stang? Det sies å komme fra gresk mytologi hvor guden Asklepios ble avbildet med slange som snodde seg rundt en stokk. Men flere forskere mener at det er nettopp denne historien fra 4. Mosebok som er det egentlige opphavet og inspirasjonen bak det medisinske symbolet.

Uavhengig av hva apotekes symbol kommer fra så kan jo vi uansett la det minne oss om Jesus og korset når vi er på apoteket. For slangen som Moses løftet opp var et forbilde på Jesus. Ja, vi kan la det minne oss om Han som ikke bare kan gi oss lindring og behandling, men Han som redder oss fra døden gir oss et nytt liv!

"Og likesom Moses opphøyet slangen i ørkenen, slik må Menneskesønnen bli opphøyet, for at hver den som tror på ham, skal ha evig liv." Det står det i de to versene 14 og 15, rett før vår tekst i dag startet.

Så kommer vi til Johannes 3:16. Det kjente og kjære verset som så konsist og konkret forkynner evangeliet for oss.

For så har Gud elsket verden at han ga sin Sønn, den enbårne, for at hver den som tror på ham, ikke skal fortapes, men ha evig liv.

De to små ordene "for så", de peker tilbake på de foregående versene og historien om kobberslangen. Og vi får høre hvordan Gud elsket verden ved å gi sinn Sønn. Han gav oss ikke bare en fin gave Han godt kunne avse. Nei, Gud gav sin aller kjæreste. Vi bør stanse opp litt og reflektere over hva Gud virkelig ofret for at vi skulle bli frelst fra den håpløse situasjonen vi mennesker selv er skyldige i å befinne oss i.

Fra all evighet av har Faderen, Sønnen og Den Hellige Ånd eksistert i det gudommelige mysteriet som vi kaller treenigheten. De tre personene i Gud har evinnelig elsket hverandre med en evig og fullkommen kjærlighet. Derfor kan vi også si at Gud *er* kjærlighet. For Gud behøver ikke å skape

noe for å ha et objekt å elske. Nei, for i sitt vesen så utfolder denne sterke kjærligheten seg i relasjonen mellom Faderen og Sønnen og Ånden.

Våre menneskehjerner kommer til kort ved å forsøke og forstå treenigheten. Og det er heller ikke meningen at vi skal kunne utgrunne det. Men med troen kan vi gripe noe av det. Frelsen er en handling i Gud selv. Vi kan ikke fatte hele dybden i dette, men vi kan ane noe om hva det kostet Gud å ofre sin fra evighet av elskede og enbårne Sønn for syndere som deg og meg.

Og så inviteres også du og jeg inn til Gud, inn i Hans omsluttende kjærlighet.

"Og vi har kjent og trodd den kjærlighet som Gud har til oss. Gud er kjærlighet. Den som blir i kjærligheten, blir i Gud, og Gud i ham." (1. Johannes brev 4:16)

Så får vi noen ganger høre, fra kritikere og spottere, at Gud må være en barnemishandler som gir sin sønn til å pines og dø en slik gruffull død. En slik påstand er lite annet enn vås.

Da må vi minne om dette vi nå nettopp har snakket om. Den sanne Gud er tre, Faderen, Sønnen og Ånden. Men Han er én Gud.

"Hør, Israel! Herren er vår Gud, Herren er én", lyder den jødiske trosbekjennelsen hentet fra 5. mosebok (6:4).

Derfor er det Gud *selv* som ble et menneske og gav seg selv. Det var *Guds* blod som rant for oss på Golgata!

I setningen "For så har Gud elsket verden" så er det det greske ordet "kosmos" som på norsk er oversatt til verden. Vi kunne jo tenke oss at det likesågodt kunne ha stått at "Gud elsket menneskene" eller "menneskeheten" i stedet. Og det ville ikke være feil å si det, for Gud elsker menneskene i denne verden. Det er sant og visst. Men ordet "kosmos", det inneholder ikke bare menneskeheten. Men alt det skapte. Hele kosmos, hele universet. Det taler sterkt om hvordan hele skaperverket er gjenstand for Guds underfulle kjærlighet.

I Kolosserbrevet 1:16 leser vi:

For i ham (altså Jesus) **er alt blitt skapt, i himmelen og på jorden, det synlige og det usynlige, enten det er troner eller herredømmer eller makter eller myndigheter. Alt er det skapt ved ham og til ham.**

Jeg synes det er sterkt å tenke på at allerede da verden ble skapt, ja, før verden ble til, så visste Jesus hva Han skulle måtte gå igjennom for å frelse oss mennesker som Han da viste ville komme til å snu Gud ryggen. Vi kunne jo tenke oss at Gud i sitt råd da heller ville si "at å skape mennesket, det dropper vi". "Det vil bare bli problemer og kostnaden vil bli alt for høy."

Men allikevel skapte Han oss. Fullt viss om hva det ville koste! Det er denne store kjærligheten til oss mennesker, til deg og meg, og til hele skapelsen som Johannes 3:16, og dagens tekst, forteller om.

Gud har altså gitt oss denne usigelige gaven, sin enbårne sønn, slik at alle som tror at Han er den Bibelen sier Han er, skal bli frelst. Ja, den som tror skal leve evig.

Men verset, og teksten i dag, har også en alvorlig side. Teksten sier at det også finnes en dom og en fortapelse. Den som ikke vil ta i mot Guds gave, Guds enbårne Sønn, han går fortapt.

At livet har to utganger har ofte, og med god grunn, blitt betegnet som den hardeste lære i Guds ord. Og det er et tema som med jevne mellomrom kommer opp til debatt. Denne vinteren og våren har vi sett diskusjonen gå i aviser som Dagen og Vårt Land. Noen argumenter for, og ønsker å avlyse, fortapelsens mulighet.

Men hvis det ikke var slik, at det ikke er en himmel å vinne og et helvete å unnfly, hvorfor er Bibelen så tydelig på at fortapelsen finnes? Og hva er poenget med å drive med ressurskrevende misjonsarbeid dersom alle uansett blir frelst til slutt?

Og hvorfor advarte Jesus så sterkt om fortapelsen? I Markus kapittel 9 advarer Jesus mot forførelser og sier:

"Om din hånd frister deg, da hogg den av! Det er bedre for deg at du går vanfør inn til livet, enn at du har dine to hender og går bort til helvete, til den usløkkelige ild, hvor deres orm aldri dør og ilden ikke sløkner. Og om din fot frister deg til fall, så hogg den av! Det er bedre for deg at du går halt inn til livet enn at du har dine to føtter og blir kastet i helvete."

Dette er harde ord! Men om sannheten er hard så har vi uansett ikke anledning til å forande på den. Vi kan ikke sensurere Bibeles lære.

Den kjente forfatteren og apologeten C.S. Lewis har sagt følgende om denne saken: "Det fins ingen lære som jeg mer villig kunne ha fjernet fra kristendommen, enn læren om helvete, hvis det var opp til meg. Men denne læren har full støtte i Skriften, og spesielt i vår Herres egne ord. Læren har alltid blitt fastholdt i kristendommen, og den har full støtte i fornuften." (Så langt C. S. Lewis.)

Skulle vi forsøke å fjerne fortapelsen så vil det rukke ved Guds hellighet og rettferdighet, og Jesu egne ord må bortforklares. Det vil få en ringvirkningseffekt som griper inn i hele teologien og vår evangelisk lutherske kristendom vil rakne i sømmene. Vi kan ikke feie fortapelsen under teppet og gjøre Gud til en humanist.

Men Bibelen er også klinkene klar på at Gud ikke ønsker at noe menneske skal gå fortapt. Om det smerter oss at mennesker går fortapt, hvor mye mer smerter det ikke Gud når et menneske vender Ham ryggen og havner utenfor Guds rike?

"Skulle jeg ha behag i den ugudeliges død?", sier Herren i Esekiel 18:23. Og i 1. Timoteus 2:4 leser vi at Gud vil at *alle* mennesker skal bli frelst og komme til sannhets erkjennelse. Ja, det er Herrens inderlige ønske.

Og nettopp derfor har jo Gud gjort det mulig for *alle* mennesker å bli frelst. Høy og lav, fattig og rik. Ja, alle, uten unntak! Ja, allerede før verden ble skapt, bestemte Den treenige Gud, i sitt råd, denne redningsplanen som profetene lengtet etter å se og som englene trakter etter å skue inn i (1. Peters brev 1:12), men som nå er åpenbart for oss i Kristus Jesus.

Som menneske levde Jesus sitt liv fullt å helt etter Guds vilje. Slik det kreves av deg og meg, men som vi ikke makter. Derfor er menneskesønnen Jesus det sanne menneske. Og du og jeg ble født inn i denne verden som syndere, og gjennom livet har vi opparbeidet oss et langt register med ugjerninger og forsømmelser som for evig ville stenge oss ute fra Guds rike. Men i tillegg til å leve et rettferdig liv for oss så tok Jesus også den straffen vi fortjener for våre misgjerninger. Han tok hele straffen på seg.

Han utslettet skyldbrevet mot oss, som var skrevet med bud, det som gikk oss imot. Det tok han bort da han naglet det til korset. (Kolosserbrevet 2:14)

All vår skyld har Jesus strøket ut. Sin rettferdighet har Han gitt deg, og dine synder eksisterer ikke mer!

Hva skal vi så gi til vederlag for dette? Noe kreves vel av oss også? Nei! Av deg og meg kreves det ingen ting. Vi skal bare tro det!

Da Jesus for 2000 år siden kom til vår jord, så kom Han ikke for å dømme verden. Men Han kom med nåde. Han kom for å gi oss frelse. Og fremdeles er det nådetid. **"Se, nå er nådens tid, Se, nå er frelsens dag!"**, står det i 2. Korinterbrev (6:2).

Men en dag skal Jesus komme igjen. Da kommer Jesus for å holde dom. "Han skal derfra komme igjen for å dømme levende og døde", sier vi i trosbekjennelsen hver søndag.

Mange av isrealittene ute ørkenen ville ikke tro på den frelse og redning som Moses forkynte, og derfor brydde de seg ikke om å se opp på kobberslangen. De var dømt til å dø. På samme måte hviler allerede dommen over den som ikke tror. For det finnes ingen annen vei til livet enn Jesus.

"Jeg er veien og sannheten og livet. Ingen kommer til Faderen uten ved meg", sier Jesus (Johannes 14:6).

Men den som tror på Jesus kommer aldri under noen dom! Han er fri fra dommen!

Så, til slutt, kan vi spørre: "Hvordan gikk det med Nikodemus?" Kom han til tro på budskapet om Guds enbårne sønn etter samtalen med Jesus? Ble han født på ny og fikk del i det evige liv?

Bibelen gir oss ikke et krystallklart svar på spørsmålet, men i Johannes kapittel 19 (v. 39) får vi vite at Nikodemus kom til Jesu kors på Golgata. Sammen med Josef fra Arimatea tok han Jesu legeme ned fra korset og de gav Jesus en ærefull begravelse ved å salve Ham og svøpe Ham. Og sammen bar de to mennene Ham til hagen og de la Jesu legeme i den rike mannens grav.

Så jeg tror vi med dekning i Skriften kan svare ja på at også Nikodemus kom til tro på Jesus som Messias og sin frelser.

Men det viktigste spørsmålet i dag, er ikke om Nikodemus trodde på det han ble fortalt den natten han oppsøkte Jesus. Det viktigste spørsmålet er om du tror på dette. Tror du at Jesus Kristus er Guds sønn som døde på korset, og oppstod fra de døde, for at du og jeg og alle som tror på Ham skal bli frelst?

Jeg håper du svarer vil svare "ja!", og Jesus sier til oss:

"Sannelig, sannelig sier jeg dere: Den som hører mitt ord og tror ham som har sendt meg, han har evig liv. Han kommer ikke til dom, men er gått over fra døden til livet." (Johannes 5:24)

Amen.

Ære være Faderen og Sønnen og Den hellige ånd som var, og er og blir, én sann Gud fra evighet og til evighet. Amen.

Salme nr. 218 i DELKs salmebok